

Són veritablement les coses tal com semblen?

Carles Pernal i Duran

"Un matí, la mare, el pare i el petit Tomàs, de dos a tres anys, estan asseguts a la cuina esmorzant. La mare s'aixeca de la taula i se'n va cap als fogons. Aleshores el pare comença, de cop i volta, a flotar sota el sostre, mentre en Tomàs se'l queda mirant. Què dirà en Tomàs? Doncs senyala al seu pare i diu: "El papa està flotant!".

Sens dubte que en Tomàs es deuria sorprendre, però es sorprèn sovint. El seu pare fa tantes coses curioses que un petit vol per sobre la taula no canvia molt les coses per en Tomàs. S'afaita cada dia amb una estranya maquineta, altres vegades puja a la teulada per girar l'antena de la televisió o posa el cap en el motor d'un cotxe i el treu negre.

La mare ha sentit el que acaba de dir en Tomàs i es gira decididament. Com reacciona la mare en veure l'espectacle del pare volant lliurement per damunt la taula de la cuina? Li cau instantàniament el pot de la melmelada al terra i crida aterroritzada."

Aquesta breu història, aparentment inverossímil, és extreta del llibre "El món

de Sofia", una excel·lent novel·la sobre la història de la filosofia. El seu autor, Jostein Gaarder, noruec, ens fa reflexionar sobre el perquè d'aquestes dues reaccions tant diferents d'en Tomàs i la seva mare. Pensa-hi un moment.

És clar que les nens petits vénen al món sense cap coneixement innat de com és aquest. Això implica que en el seu període inicial de contacte amb la realitat que els envolta, l'element de sorpresa estigui present a cada moment. Els sorprèn el moviment de qualsevol objecte; queden embadalits amb el soroll d'unes boletes que xoquen entre elles; no saben avenir-se de la seva pròpia imatge en un mirall; i es posen a plorar quan els ensenyem un juguet que els agrada molt i de cop i volta ens l'amaguem a l'esquena. Per què?

Doncs perquè ells no saben que dues boletes quan xoquen fan soroll; no saben que la cara del mirall és la seva pròpia; no saben que un objecte es pot amagar sense haver de desaparèixer.

Fixeu-vos doncs que qualsevol detall per en Tomàs és sorprenent perquè és

nou. Alhora ha après que tot és possible perquè s'adona que cada dia es sorprèn de coses noves i pensa que això no té fi. Per això veu tan normal que el seu pare voli per damunt la taula i fins i tot ho troba divertit. Per què en canvi la mare s'espanta al veure'l? Doncs perquè, com tots els adults, ha après que els éssers humans no poden volar.

És un exemple que ens permet entendre que si acceptem les coses que veiem com a axiomes, és a dir, si pel fet de no haver vist mai ningú volar, concloum que "és impossible que un home voli", estem tancant-nos en una realitat que potser és falsa. És aquí on els nens tenen aquesta capacitat d'investigar que han perdut els adults perquè aquests darrers creuen que les coses són com són i prou, mentre que els més petits es pregunten, en canvi, si veritablement les coses són com semblen ser. Potser a molts de nosaltres ens caldria retornar a la infància per qüestionar-nos allò que la societat dona per fet.

Patrimoni arquitectònic de tots o interessos particulars

Marc Iturri i Torrellas

Que difícil sembla compaginar aquests dos termes. De fet, algú pot arribar a creure que fins i tot pot ser impossible. Per un moment, però, deixeu-me ser lleugerament optimista i creure el contrari.

Més d'un es deu imaginar que a La Roca no tenim Patrimoni Històric-Arquitectònic, o com a molt pensarà amb el castell, l'església i el molí. Certament aquests són tres edificis molt importants del poble, però no els únics. D'acord que no són abundants els edificis que es poden catalogar com a Patrimoni Arquitectònic, però precisament per això, perquè en tenim pocs, encara són més importants, encara és més important conservar-los.

Fent un repàs ràpid em vénen al cap edificis com Can Torrents, Can Sol, Can Cuana, Can Grau, l'església de St. Sadurní, el castell, el molí, l'església de Sta. Agnès, la capella de la Mare de Déu de Malanyanes, la Torre, el castell de Bell-lloc, la casa Vilalba, les restes de St. Pere del bosc, la creu de terme, un munt de masies com Can Planas, Can Congostell, Can Gol,, unes quantes eres, cada cop menys, que ens recorden el passat més recent del poble i també el carrer Casetes, el carrer Major i el carrer Església, on hi ha

molts detalls que fan que el valor estigui en el conjunt del seu traçat, volum i color, i no en la individualitat, tot i haver-hi cases destacables com Cal Cafeter, Cala Grassa, l'Ajuntament vell, Tot plegat un patrimoni valiosíssim que tenim desprotegit.

Si no vaig errat, des del Pla General tant sols hi ha catalogat el Castell, l'Ajuntament vell i el molí, i des del catàleg nacional, pel fet de ser edificis militars, també estan protegits la casa Vilalba, el castell de Bell-lloc i el castell de La Roca. I la resta? Què passaria si algun dia a algú se li ocorregués d'enderrocar Can Torrents?, o Can Cuana?, o fer desaparèixer l'era de Can Simón? o què passa amb la inaturable, o més ben dit, inaturada espoliació, i per tant pèrdua de caràcter, del carrer Major?. I no ens pensem pas que això no podrà passar mai, perquè n'hem tingut mostres recents.

És per això que demano que es consideri la necessitat d'una catalogació i protecció d'aquest patrimoni de tots, a uns nivells que es cregui adequats. Però això no té perquè anar renyit amb els interessos particulars dels propietaris. **No es tracta que la catalogació limiti les possibilitats**

de l'edifici i el porti a ser un patrimoni passiu; ni es tracta de fer una protecció "arqueològica" i merament testimonial dels edificis. Sinó que la protecció pot anar acompanyada d'una sèrie de normes urbanístiques que permetin la transformació dels edificis a unes noves necessitats, sense que aquests perdin el seu valor artístic. Perquè de fet, l'arquitectura considerada patrimoni, s'ha de respectar i preservar, però alhora s'ha de fer servir, s'ha de gastar, ha de ser útil.

Això per una part, però també es fa necessari que la gent conegui aquest patrimoni per així poder-se'l estimar, de la mateixa manera que per estimar i respectar una cultura, una llengua, una música, una pintura, etc., es fa imprescindible conèixer-la, escoltar-la, mirar-la.

En fi, és molt fàcil donar sempre la culpa de la destrucció del Patrimoni Arquitectònic a l'especulació. Certament són dos punts de vista que no van de bracet, però crec que hi ha dos aspectes més importants i més preocupants. La manca de sensibilitat i coneixement, i la inexistència d'una normativa de protecció. I això és cosa de tots i ens afecta a tots.